СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LVI. Ч. 294. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го ГРУДНЯ 1948. No. 294. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 18, 1948. VOL. LVI.
ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen {4-0807 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ДОБАЧУЮТЬ ЗАСАДНИЧІ НЕДОСТАЧІ В ОБОРОНІ КРАЇНИ

Вашинґтон, 16 грудня. — Підкомісія Еберстада в комісії Гувера для реорганізації урядових установ вийшла з домаганням, щоб втримувати окремі повітряні сили для армії, а окремі для воєнної фльоти, бо під одною командою вони не викажуть бажаної видатности. Підкомісія радить розвивати дальше програму висилання бомбовальників на далеку віддаль з баз, положених на суходолі, а окремо з баз на кораблях. Підкомісія прийшла до висновку, що в майбутности може дійти до того, що не буде потрібно баз на кораблях, бо можна буде висилати літаки з суші в далекі простори. Так само може не буде треба висилати літаків керованих пілотами, бо розвиток безпілотних пружинових літаків призведе до скасування теперішніх бомбовальників.

Підкомісія Еберстада домагається теж: 1. сильнішої центральної влади в Краєвій Військовій Установі; 2. поправи організації військового бюджету, бо теперішній бюджет занадто коштовний; 3. посилення наукових дослідів для оборони; 4. приспішення мобілізаційних плянів; 5. т[illegible]ої організації цивільної о[illegible] для внутрішньої безпеки. Комісія прийшла до висновку, що засоби воєнних матеріялів, призбируваних у магазинах, є наглядно не [illegible] на випадок необхідности.

Переглядаючи давніші звіти розвідчої летунської служби, комісія Гувера завважала один помилковий звіт про російські воєнні пляни минулої весни.

Ця помилка могла стати причиною війни, якщо б ще в час не була поправлена. Комісія прийшла до висновку, що цю помилку зроблено тому, що персонал розвідчої служби не є належно вишколений, і не вміє якслід оцінювати провіреного положення.

ПРЕЗИДЕНТ СКЛАДЕ ЗВІТ ПРО СТАН НАЦІЇ 5 СІЧНЯ

Вашинґтон. — Підчас пресової конференції президент Труман виявив, що його послання „про стан нації" буде зясоване ним особисто негайно після відкриття нового конґресу, 5 січня 1949 р. Виявилося теж, що в звіті президент обговорить тільки внутрішні справи, в першу чергу поширення громадянських прав, а закордонні справи обговорить при іншій нагоді.

Коли президента запиталися, чи він дальше обстоює погляд, що слідство в справі шпигів, ведене конґресовою комісією неамериканських діянь, є „червоним селедцем" для відвернення уваги публики від інших справ, президент заявив, що він дальше стоїть при своїм.

МАШИНА КОПАЄ ДВІ ТОНИ ВУГІЛЛЯ ЗА ПІВ МІНУТИ

Питсбурґ, Па. — Тут пущено в рух машину, яка може викликати революцію в копанні вугілля. Підприємство Питсбурґ Кол Компані поставило в шахті Матіс Майн, 15 миль на південь від Питсбурґа, машину, вироблену в фабриці Джой Манюфакчюрінґ Компані коштом $50,000. Вона копає 2 тони вугілля впродовж 30 секунд. Машина працює безупинну, розбиває скалу, вертить, висаджує вугілля і навантажує на віз. Крім неї встановлено ще 7 інших подібних машин.

ҐІС НЕ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВИНИ — СУД НАД НИМ У СІЧНІ

Ню Йорк. — Алджер Ґіс, якого слідча судейська лава поставила в стан обвинувачення, відпекався від вини. Коли його арештували, він мав приготований бонд на $5,000 і вийшов негайно на волю. Судова розправа проти нього відбудеться 24 січня. — Каденція великої судейської лави, яка прослідкувала затії комуністів, покінчилася в четвер, а на її місце складено нову лаву, яка перебирає дальше ведення слідства. Підчас пресової конференції виявилося, що між конґресовою комісією і федеральними прокураторами панує непорозуміння. Комісія закидує прокураторам, що вони не хочуть допустити до присуду над Ґісом, а один з них мав закинути комісії, що вона при відчитуванні мікрофільми з документів поступала необережно,, ушкодила в одним місці фільму і зробила деякі документи нечиткими.

ХОЧУТЬ ДЕПОРТУВАТИ КОМУНІСТА ПО 32 РОКАХ ПОБУТУ В ЗДА.

Ню Йорк. — Іміґраційна Служба наказала депортувати з Америки до Греції Петра Гарісіядеса, який недавно був секретарем грецького бюра Комуністичної партії. Він приїхав до Злучених Держав перед 32 роками, двічі вибирав перші папері для набуття громадянства і оба рази не покінчив поступування. Він роджений з американкою і має двоє дітей роджених в Америці. Американський Комітет для Оборони Чужинно-Уроджених вніс відклик проти депортації. Оборона доводить, що Гарісіядес був викинений з Комуністичної партії саме тому, що не постарався за право громадянства. Він самий твердить, що й тепер був би членом партії, якщо б його не були усунули з членства.

ЗАПОВІДАЮТЬ КОАЛІЦІЮ А.Ф.П. З К.І.О. ПРОТИ ЗАКОНА ТЕФТА

Вашинґтон. — Комітет Американської Федерації Праці вперше по виборах відвідав президента Трумана, щоб повідомити його про змагання до скасування робітничого закона Тефта-Гартлія. Филип Морей, предсідник Конґресу Індустріяльних Організацій виявив свої старання для порозуміння з А.Ф.П. для спільної акції в цій справі. Члени комітету, А.Ф.П., які відвідали Білий Дім, сказали, що президент хоче повернути Акт Ваґнера але з поправками, які він виявив в посланні в 1947 р. А.Ф.П. хоче наперед привернення Акту Ваґнера, а щойно опісля додання до нього поправок. Обі головні робітничі організації є за те, щоб ще порозумітися з Братством Залізничників для спільної акції.

З документів виходить, що націсти шукали зближення з Америкою перед війною

Вашингтон, 16. грудня. — Комісія неамериканських діянь палати репрезентантів оприлюднила ще кількадесять документів, забраних з департаменту стейту в рр. 1937—38 і переданих советським шпигам. З документів виходить, що уряд Гітлера пробував щиро зблизитися до Америки, одначе дістав відправу від тодішнього президента Рузвелта. В грудні 1937 р. націсти хотіли заключити доволі корисний торговельний договір про взаємну торговлю з Америкою, одначе змагання тодішнього німецького амбсадора д-ра Ганса Дікгофа не принесли успіху, бо Рузвелт боявся викликувати негодування проти себе в Америці тимбільше, що зближалися вибори. Другий документ це звіт полк. Джозефа Стилвела про положення китайської армії у війні з Японією. Стилвел звідомляв, що тільки комуністи в Китаю знають, що мають робити. — Серед документів є записки, писані рукою Алджера Гіса про пересування військ у Китаю. Знавці оцінюють, що передача тиж документів в советські руки могла помогти їм знайти ключ до відчитування тайного — кодового — американського письма.

ТРУМАН ЗА ДАЛЬШУ ДОПОМОГУ ДЛЯ ГРЕЦІЇ.

Вашин гтон. — Генрі Ф. Ґрейді, американський амбасадор до Греції відвідав Білий Дім, і заявив, що президент Труман зажадає від конґресу військової допомоги для Греції найменше на ще один рік. На теперішній рік конґрес призначив на цю ціль $150,000,000, а на наступний рік треба буде підвищити ці фонди на 30-35 відсотків.

ПАТРІЯРХ АТЕНАГОРАС ПОПРОЩАВСЯ З ПРЕЗИДЕНТОМ.

Вашингтон. — Грецький православний нюйорський архієпископ Атенагорас, якого недавно вибрав синод патріярхом з осідком в Істанбулі, відвідав Білий Дім перед виїздом до своєї нової столиці. При пращанні президент дав патріярхові збірку своїх промов в оправленій книжці з наголовком: „Програма Трумана" з побажанням для патріярха і з своїм особистим підписом. Перед кореспондентами сказав патріярх ,що він формально стане громадянином Туреччини, але в серці затримає громадянство американське. Атенаґорас перебув в Америці 18 літ. Він є уродженець Туреччини, отже повертає до свого рідного краю.

В БРАЗИЛІЇ ЗГИНУЛО 200 ОСІБ ВНАСЛІДОК ХМАРОЛОМУ.

Ріо де Жанейро. — Довготривалі дощі, які покінчилися хмароломом в околиці на північ від Ріо, викликали великі повені. Вони прибрали небувалі в історії Бразилії розміри, бо вода залляла 1,200 квадратних миль в стейтах Мінас Хераєс і Ріо де Жанейро. Матеріяльні шкоди обраховують на мільйони долярів, а серед нещастя згинуло 200 людей. Крім того 1,000 осіб найшлося без даху над головою або покалічених. Найгірше потерпіли міста: Вілля Абадія і Пеба.

РАДІОАВДИЦІЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК.

Радіостанція WWAL 1600 передаватиме в понеділок, дня 20. грудня, в год. 9:50 ввечорі радіоавдицію про Союз Українок Америки та його працю від початку його створення аж до недавного Світового Конгресу Українського Жіноцтва. Авдицію приготовила відома радіокоментаторка міс-сіс Робертсон на підставі інформацій, поданих п-нею Іванною Бенцаль та з рамени нюйорської стейтової Федерації Жіночих Клюбів, членом якої є теж Союз Українок Америки.

В КИТАЮ „ВИГРАЮТЬ" ОБІ СТОРОНИ

Нанкінґ, 17. грудня. — Китайські націоналісти і комуністи вчора подали цілком протилежні повідомлення з фронту, головно щодо оточеної комуністами на північні захід від Пенгпу урядової 12-ої армейської групи. В урядовому комунікаті стверджено, що агадана група пробилася з оточення та нав'язала контакт з іншими військовими частинами, тоді як комуністи повідомили, що група була остаточно зліквідована. Аеродром на південь від Пейпінґу вчора вже був під обстрілом комуністичної артилерії.

ЧЕХИ ЗААРЕШТУВАЛИ АМЕРИКАНКУ.

Прага, 17. грудня. — Минулої суботи чеська політична поліція заарештувала тут американську громадянку Едіт Родовску і досі держить в тюрмі без зв'язку зі світом. Американська амбасада інтервеньовал в цій справі.

Ізраїльці знову почали війну в Палестині

АРАБСЬКЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ НАПАД НА ЄГИПЕТСЬКИЙ ҐАРНІЗОН.

Каїро, 17. грудня. — Речник египтського уряду сьогодні повідомив, що ізраїльські сили почали вчора широко закро- [illegible] у Фалюа, в [illegible] південній провінції Неґеб. Наступ відбувається при участі артилерії, танків і авіяції. Єгипетський уряд безпосередньо вислав каблеграму до свого представника в Раді Безпеки О.Д., а представник О.Д. в Каїро вислав каблеграму до головної квартири перемир'я в Гаїфі. Повідомлення вказує, що ізраїльський наступ переводиться на широку скалю та має дальші цілі. Ця подія може викликати нові комплікації в намаганні остаточного замирення в тій країні.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОНҐРЕС В БОЛГАРІЇ ВСТАНОВЛЯТИМЕ НОВУ „ПАРТІЙНУ ЛІНІЮ".

Софія, Болгарія, 17. грудня. — Завтра тут має початися конґрес болгарської комуністичної партії, що встановлятиме нову „партійну лінію" не тільки для Болгарії, але й для інших „народних демократій", за виїмком збунтованої Югославії. Вже від вчора в місті роїться від комуністичних делеґатів зі столиць поодиноких европейських країн. У зв'язку з цим поширюється поголоска, що це буде не тільки з'їзд болгарських комуністів, але рівночасно і Комінформу.

$2,000,000 НА ЛІКУВАННЯ ДІТЕЙ В ЕВРОПІ.

Рим, 17. грудня. — Керівники місій створеного при О.Д. т. зв. Міжнародного Наглого Фонду для Дітей рішили на тількищо закінченій тут конференції повести енергійну акцію проти смертних випадків з венеричних недуг в п'ятьох европейських країнах. На виконання програми призначено 2,000,000 долярів і в найблищому році вона буде переведена в Болгарії, Мадярщині, Польщі, Югославії і Фінляндії. Відповідна провірка буде переведена теж в Італії та Чехословаччині.

ГОЛАНДСЬКІ НЕПОРОЗУМІННЯ З ІНДОНЕЗЦЯМИ.

Гага, Голандія, 17. грудня. — Минулої суботи голандці перервали започатковані за посередництвом комітету О.Д. переговори з індонезцями і вчора заявили, що вони знову готові переговорювати тільки тоді, як одержать від індонезького уряду позитивну згоду на їх передумови. У зв'язку з цим існує можливість відновлення воєнної акції на східно-індійських островах.

ГРЕЦЬКІ ПАРТИЗАНИ ЗВІЛЬНИЛИ СХОПЛЕНОГО АМЕРИКАНЦЯ.

Атени, Греція, 17. грудня. — Грецькі комуністичні партизани звільнили вчора схопленого ними вісім днів тому американця Карла Гренера, контрактового інженера американської фірми будови шляхів. Це вже другий американець, що його в останньому були схопили і звільнили партизани.

ДАЛЬША БОЛЬШЕВИЗІЯ ПОЛЬЩІ.

Варшава, 17. грудня. — Комуністичний президент Польщі, Болеслав Берут, заявив вчора на конгресі, на якому переведено злиття соціялістів з комуністами, що в Польщі продовжуватиметься колективізація сільського господарства на советський лад.

ЗАСУДИЛИ ПОЗАОЧНО НА СМЕРТЬ МІНІСТРА УРЯДУ З ВІШІ.

Париж, 17. грудня. — Французький суд видав позаочний вирок смерти на Е. Брідо, міністра війни при уряді у Віші. Його засуджено за співпрацю з німцями. Ген. Брідо рік тому втік з військового госпиталю і тепер мав би находитися в Еспанії.

ФРАНЦУЗИ ВИСАДИЛИ В ПОВІТРЯ ВЕЖУ СОВЄТСЬКОЇ РАДІОВИСИЛЬНІ В БЕРЛІНІ

Берлін, 17 грудня. Французьке військове управління в Берліні висадило вчора в повітря дві вежі місцевої радіовисильні, що є під советською контролею та була одним з найпотужніших і найдальше висунених на захід центром советської пропаганди. Вежі зруйнували французькі інженери з доручення французького коменданта міста, подаючи за причину, що вони були перешкодою для руху авіяції з недалекого аеродрому Теґель у французькій зоні. Інтересно, що французька акція в цій справі була повною і великою несподіванкою не тільки для совєтів, але й американців та британців. Бо хоча французи ще 20-го листопада повідомили усіх про їх намір, проте ніхто не сподівався, що вони справді це так нечайно виконають. Советська радіовисильня почала продовжувати свою програму аж в 10 год. ввечір через інші трансмітори, а французька акція викликала бурю комуністичних і советських протестів. Советський комендант Берліна, ген. Котіков склав „категоричний протест проти безправної акції французької адміністрації" — як повідомило советське інформаційне бюро. При цій нагоді пригадується факт, як то со- [illegible] не додержав свого запевнення французькому комендантові в справі принагідного арешту німецької поліції і тоді французький командант запевнив советського, що він ще матиме нагоду переконатися, як французи додержують слова. Між іншим, саме студіо цеї контрольованої Советами радіовисильні находиться в британській зоні. Західні спеціялісти дивуються, чому Советам було потрібно майже 11 годин на відновлення радіопередач, тоді як при наявності матеріялів, яким тут Совети розпоряджають, радіовисильню можна було пустити в рух протягом пів години.

ФРАНЦІЯ ПІДДЕРЖУЄ АВСТРІЮ В СПРАВІ МИРОВОГО ДОГОВОРУ

Відень, 17 грудня. Французький уряд поінформував вчора австрійське міністерство закордонних справ, що він прихильно ставиться до австрійської пропозиції щодо продовжування великодержавних нарад в справі мирового договору з Австрією. Франція рівночасно повідомила, що вона в цій справі порозумілася з Америкою і Британією, які теж ставляться прихильно до австрійського прохання. Москва ще досі невідповіла.

ДЕРЖАВНІ УРЯДНИКИ І РОБІТНИКИ В ІТАЛІЇ ЗАПОВІЛИ СТРАЙК

Рим, 17 грудня. Італійська Генеральна Конфедерація Праці заповіла на найблищий понеділок генеральний 24-годинний страйк около 1,100,000 державних урядників і робітників, на знак протесту проти частинного відкинення уря- [illegible] ку заробітної платні. В наслідок страйку припиниться на цей час теж залізничий транспорт і тільки телефон і телеграф продовжуватимуть свою роботу.

РОЗБІЖНОСТІ ДУМОК ЗАХІДНИХ ҐУБЕРНАТОРІВ ЩОДО СТАТУТУ НІМЕЧЧИНИ

Франкфурт над Майном, 17 грудня. Американський, британський і французький військові ґубернатори Німеччини відбули вчора майже шестигодинну конференцію в справі окупаційного статуту Німеччини у зв'язку зі заповідженим встановленням західнонімецької держави. Під час нарад виявилися такі великі розбіжності думок, що ґубернатори рішили знову передати цілу справу під розгляд своїх урядів. Наради з представниками німецької Конституційної Асамблеї, що приготовляють проєкт конституції, тривали опісля тільки десять хвилин. Німці вручили західним ґубернаторам копії проєкту конституції.

ЧИСТКА ПОЧЕСНИХ ГРОМАДЯН БЕРЛІНА

Берлін, 17 грудня. Місцева німецька міська Рада рішила вчора викреслити з листи почесних громадян міста Гітлера, Ґерінґа, Гебельса та інших націстів, загрожуючи таким самим і комуністам. Бувшого президента фон Гінденбурґа залишили на листі.

ЗУСТРІЧ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ІТАЛІЇ І ФРАНЦІЇ

Рим, 17 грудня. В найблищий понеділок італійський міністер закордонних справ, граф Карльо Сфорца, зустрінеться в Каннес з французьким міністром Шуманом для обговорення важливих політичних і господарських проблем, в яких заінтересовані спільно обі країни. З поінформованих джерел заявляють, що на порядку нарад, крім митного французько-італійського союзу та пляну Маршала, є головно справа Північно-Атлантійського оборонного союзу, до якого бажала б приступити теж Італія.

ТІТО ПРО „НАЙГАНЕБНІШУ СПРАВУ В ІСТОРІЇ РОБІТНИЧОЇ КЛЯСИ"

Білгород, Югославія 17 грудня. Югославський комуністичний диктатор Тіто вчора знову забрав слово на тему його сварні зі зорганізованими в Комінформі іншими советськими сателітами. Він заявив, що виступ Комінформу проти комуністичної Югославії треба вважати за „найтемнішу і найбільш ганебну справу в історії робітничої кляси". Тіто промовляв на з'їзді молоді.

СОЦІЯЛІСТ ПРЕЗИДЕНТОМ ШВАЙЦАРІЇ

Берн, Швайцарія, 17 грудня. Швайцарська федеральна Асамблея вибрала вчора більшістю 192 голосів на всіх 217 президентом швайцарської федерації Ернеста Нобса, соціяліста. Це перший раз в історії цеї країни президентом буде соціяліст. Нобс досі був міністром фінансів.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩЕ ОДНА РОСІЙСЬКА „АКЦІЯ"

Не так давно була поміщена в „Свободі" стаття, в якій вияснено докладно, що уявляє собою російська „підпольна акція", репрезентована К. Болдиревом, широко розреклямована свого часу журналом "Look". Не зважаючи на велику рекляму і „звязки" з високими військовими колами, які нібито мали поставитись до цеї акції російських „демократичних" кол дуже серіозно, про неї нині вже нічо не чути. Ще тільки мимоходом згадує за неї Дейвид Дж. Далин, відомий журналіст та автор знаменитих книжок про Росію, що тепер перебуває в Европі й приглядаєсь ближче новим російським емігрантам, чи взагалі скитальцям, що жили під советською владою. Далин каже, що оповідання Болдирева про „підпольний рух" його партії в Росії та його звязки з населенням Росії такі фантастичні, що він дивується, чому Болдирев не розголошував, що хтось з його „підпольного руху" відкрив Америку...

Таке є з цим російським рухом, який пробував розреклямувати себе в Америці як „демократичний" і „відповідальний", що доконав і далі доконує великих революційних чинів. Його вже прослíджено й пізнано, що він не є демократичним, ні не є за парляментаризм і вибори, а є на ділі „вождівським".

Напруження між Росією та демократичними потугами вважається, як виглядає, доброю нагодою до „акції" теж й з боку іншого роду росіян, таких, що тісно звязані з старою реакцією царських часів. Саме про таку акцію пише Далин у своєму допчсі з Франкфурту до нюйорського "New Leader". Як знаємо, Болдирев не реклямував своєї акції без цілі, бо ж заповідав, чого то він не доконав би в Совєтах зі своїми прихильниками в Росії, якби так дістав яких сто мільйонів долярів на цю „акцію". Царський генерал П. Ґлазенап, що живе на скитальщині в Европі, як виходило б з писання Далина, мабуть щасливіший від Болдирева бо вже гроші дістав і то грубу суму. Мають це бути якісь тайні фонди, які мав вивезти з Росії ще генерал Врангель, а які націстська влада мала передати до диспозиції ген. Власова. Тепер якимсь чудом ці фонди мали опинитись в руках російських скитальців-монархістів. Далин твердить, що їх передали американці й то передали з розмислом, а не через помилку, та ще при посередництві німців. Це одначе не відноситься до головного команданта, генерала Клея, з яким Далин мав на цю тему ширшу розмову.

Немає сумніву, що й ця справа набере розголосу, бо тут йдеться про підпирання кимсь крайно реакційного російського руху, який був зненавиджений, коли діяв на теренах давньої Росії ще за часів Врангеля і Денікина. Зокрема добре памятають цих „визвольників" українські селяни та „петлюрівці", за якими спеціяльно шукали отсі прихильники старого режіму, що ще далі мріють про царя та „єдину, неділиму Росію", до якої хотіли б вертати як поміщики, генерали і т. п.

Згадуємо за ці російські „акції" тому, що вони вказують, що десь щось діється „довкола Росії" в тій надії, що советська влада таки довго не вдержиться і Совєтський Союз таки розпадеться. На цьому, як бачимо, зачинають жирувати різні російські „активісти" старої й нової породи.

Шляхом кооперації а не боротьби

Певно прийде до скасування робітничого закону Тефта-Гартлія. До цього заключення прийшли не тільки робітничі організації, але теж і уряд та організації підприємців. Йде тільки про те, чи буде поновно введений в життя Акт Вагнера, а як буде, то чи без ніяких змін, чи може зо змінами.

Самі представники робітничих організацій, як Американської Федерації Праці, так і Конгресу Індустріяльних Організацій, є цеї думки, що закон Вагнера вже не вистачальний під теперішню пору та що треба в ньому поробити зміни і перебрати деякі постанови закону Тефта-Гартлія, які показалися в практиці дуже корисними. Кожний, наприклад, памятає недавно бундючність провідника майнерської юнії Джана Л. Луїса з його самовільними страйками, які вдалося покінчити аж тоді, коли президент ужив постанов закону Тефта-Гартлія, покликаючися на загальне добро та національну необхідність. Президент Труман у своїм посланні до конгресу з 6. січня 1947 про стан нації відверто заговорив про потребу заборони другорядних страйків, тобто страйків для симпатії з страйками в інших родах промислу. Подібної заборони домагався президент при страйках для конкуренції між самими юніями, які звичайно називають „юрисдикційними страйками". Провідники АФП і КІО уже признають, наприклад, потребу заборони страйків у таких випадках, в яких іде про здоровя населення.

Усе це виказує, що робітничі провідники зрозуміли, що не можна посувати страйкового руху до неможливих границь і десь треба станути в своїх домаганнях, рахуючись з добром усього населення і країни.

Коли перед виборами йшла завзята опозиція проти закона Тефта-Гартлія, то це була радше психологічна потреба ніж економічна, або суспільно-робітнича. При виборах в 1946 р. ввійшли до конгресу люди, які гостро атакували юнійних провідників. Їхне негодування виявилося в такій постанові закону Тефта-Гартлія, що тільки урядовці робітничих юній мали щороку висилати до Краєвої Ради Робітничих Відносин присяги, що вони не є комуністами, а підприємці були від цього звільнені. Виглядало, що робітництво стоїть під замітом прихильности до комунізму, а підприємці правдиві патріоти, яким нічого не можна закинути. Закон зніс постанову про „замкнені заводи", заборонив масові пікетування й інші подібні вияви масового негодування робітництва. Автори й прихильники закону Тефта-Гартлія перехвалювалися, що це тільки початок обмежень і що в наступнім конгресі прийде до дальших, гостріших постанов. Тому, що в ухвалюванні обмежень для діяльности юній вели перед республіканські конгресмени, вони теоретично зробили себе заступниками бизнесменів і промисловців та шукали для себе в них підтримки. У практиці Краєве Товариство Вирібників почало вважати себе заступником всіх бизнесменів, безогляду на те, чи це великі підприємці чи дрібні вирібники або купці і в уяві бачили вже наперед великі зиски при допомозі будучих законів для обмеження юнійного руху, а з тим і юнійних домагань.

Негайно після виборів ролю провідників цього робітництва зайняли деякі провідники юній і почали укладати свої пляни для відплати підприємцям. Юнійні провідники твердили, що то вони перемогли у виборі президента Трумана й його Демократичної партії. Вони теж плянували для себе високі позиції в федеральнім уряді.

Та як скликано річні конвенції Американської Федерації Праці й Конгресу Індустріяльних Організацій в листопаді, то на них явилися високі федеральні урядовці й заступники президента Трумана, які вказали, що головна небезпека для добробуту країни йде від міжнародного комунізму й що наперед треба забезпечити націю перед зовнішніми ворогами. Впарі з тим пішли заклики до зорганізованого робітництва, щоб вони не думали про якусь „помсту" на підприємцях, але щоб справу робітничого добробуту розглядали з точки загального добробуту країни.

Під теперішню пору прийшло до рівноваги умів як по боці підприємців, так і по боці провідників юнійного руху. Появляються голоси, що між роботодавцями та робітниками повинно прийти до порозуміння на підставі рівности сил, однакової відповідальности і ужиточности. Під таким гаслом має зібратися конференція підприємців з представниками робітництва ще перед зголошенням в конгресі проєкту за відкликання закону Тефта-Гартлія. Подібну конференцію скликав був президент Труман в листопаді 1945 р., одначе вона не сповнила надій ні однієї сторони.

Два роки майже безупинних спорів між зорганізованим робітництвом і підприємцями зробили своє. Час виказав, що різнородні домагання і проєкти повинні бути випробовані досвідом, заки можна сказати, чи якийсь плян є доцільний, чи може має якісь недомагання. Тепер прийшла пора на зрілу кооперацію продукційних та робітничих творчих сил американської нації і як здається на дорогу кооперації вступило тепер зорганізоване робітництво.

Микола Чубатий.

Українська політична еміграція 18-го століття

Остання війна викинула з України біля чверть мільйона людей, які покинули рідний край не шукаючи заробітку чи кращих життєвих відносин поза межами України, але ізза політичних причин, не погоджуючися з тим режімом, який тепер запанував над Україною. І це саме різнить найновішу українську політичну еміграцію від давної української еміграції до Америки чи Канади, яка була зарібковою. Давніше тільки небагато людей приїздило за море ізза політичних відносин в Україні; таких були десятки, а може сотки, а тепер їхне число йде в сотні тисяч. Це вже суто політична еміграція, відома в історії народів, зокрема 19-го століття.

В минулім столітті багато розголосу набрала польська політична еміграція, що двома филями по упадку Листопадового Повстання (1830-31) та січневого (1863-64) тисячами покинули Польщу. Побіч польської політичної еміграції в тім самім століттю була відома італійська еміграція, що так само покидала рідний край в боротьбі за його визволення. По здавленню мадярського повстання 1848 року розбрилося по світі з політичних причин також багато мадярів.

По опануванню Росії большевиками виїхала за межі Росії мільйонова еміграція росіян та менше численна від неї українська еміграція.

Одначе першою правдивою еміграцією в новочасній Европі була мабуть таки українська еміграція з-перед 240 літ, себто по невдатнім повстанню Мазепи, що закінчилося катастрофою української армії та її шведського союзника під Полтавою (1709). Тоді перший раз в історії новочасної Европи рушило поза межі рідного краю біля 20 тисяч українців, що не погоджувалися з пануванням Росії над Україною.

Правда, масові еміграції в наслідок переслідувань були вже скорше. Це були еміграції ірляндських католиків, скотських презбітерян, французьких гуґенотів та янзеністів за море до Америки. Одначе ці масові переселення відбувалися з причин переслідувань релігійних. Українська еміграція прихильників гетьмана Івана Мазепи, так званих Мазепинців, це була перша еміграція з причин суто політичних, отже масова політична еміграція.

На політичну еміграцію Мазепинців зложилася вперше чергу українська армія, що майже в цілости виофалася поза межі України, уходячи перед крівавою помстою царя Петра І. Головну її частину становили запорожці, що під проводом Кошового Костя Гордієнка пішли на вигнання за своїм гетьманом та розложили свою Січ тимчасово в Бендерах на турецькій території. На вигнання пішла більшість української козацької старшини з родинами та багато прихильників революційного зриву гетьмана Мазепи.

Виходячи на еміграцію українські патріоти з початку 18. століття мали ясний плян свого виходу з рідного краю — дальшу боротьбу з Росією за визволення Украни, спираючись на цілу низку міждержавних союзів в першу чергу з могутньою ще тоді Швецією, а дальше з її союзниками, Туреччиною, Ханатом Кримським та тими поляками, що були прихильниками Швеції.

Нинішня політична українська еміграція вийшла з України незорганізованою, політично розпорошеною і щойно по чотирьох роках почала обєднуватись в рямцях Української Національної Ради як всесвітньої організації українців, але українська політична еміграція з-перед 240 літ виходила на чужину з власною державною організацією і з правдивим урядом України на вигнанню.

Українська політична еміграція тих часів мала свого начальника держави — гетьмана Пилипа Орлика, обраного гетьманом по смерти Івана Мазепи на Військовій Раді в Бендерах. Мала вона свою армію і договори України зі сусідами, будучи одним із поважних членів протиросійської ліґи. Українські еміґранти 18-го століття були такі певні скорого повороту в Україну, що почали думати над направою дотеперішного устрою України, укладаючи в Бендерах першу Конституцію Української Козацької Держави, що сталася водночас першою конституцією на континенті Европи. (1710).

Бендерська Конституція передбачувала відповідальність гетьманського уряду перед Державною Радою, зложеною з представників полків. Конституція зберігала свободу українського народу та одиниці.

Україна в плянах Мазепинців мала бути українською державою майже в етнографічних границях. Крім Лівобережної України та Слобожанщини, що мали бути відібрані від Росії, до України мала прийти також Правобережна Україна, що мала бути в добрий спосіб або силою відібрана від Польщі та влучена в межі самостійної України.

Перший рік побування української політичної еміграції на чужині був властиво продовженням війни з Росією, в яку вмішалася Туреччина. Росія була навіть над Прутом побита і здавалося, що тільки ще один крок, а Мазепинці осягнуть свою ціль, себто звільнення України з-під Росії та сповнення політичного тестаменту гетьмана Мазепи. Тільки перекупство турецького премієра (везира) врятувало царя Петра І. та його московське панування над Украніою.

Замирення Туреччини з Росією було першим великим розчаруванням українських скитальців 18-го століття. По нім треба було вести бездомне життя, оточене з усіх сторін російськими шпигами, що чатували за кожним визначним Мазепинцем, щоб його пірвати та вивезти „на родіну". Дехто зневірений в доцільність політичної еміграції повернув сам „на родіну", щоб українької батьківщини ніколи вже не побачити, мимо царської амнестії. Декого російські шпиги пірвали насильно. Показується, що Росія Петра І. та Росія Сталіна була в своїх головних чертах одною і тою самою.

В тих важких відносинах Мазепинці продовжали важку дипломатичну боротьбу, стараючись здобути для справи України прихильність далеких держав західної Европи — Англії, Франції, а навіть габсбурського цісаря, що тоді постійно стояв по боці Росії. Численні миморіяли що їх мазепинці засилали до всіх дворів Европи, свідчать не тільки про їх гарячий патріотизм, але також про їх знамениту орієнтацію в імперіялістичних плянах петрівської та попетрівської Росії.

Коли нині, по двіста роках дозрівання української нації, кому здається, що ми вже вміємо боронити права українського народу на його самостійність та що часи, про які пишемо, були часами національного примітивізму, то цей грубо помиляється. Заглянувши до дипломатичних нот та меморіялів, що їх звичайно укладали учні Мазепи та складали до рук урядів Европи, заінтересованих в ослабленню Росії, ми переконуємося про їх освіту, основне знання справ України та східної Европи, як теж про їх гарячий патріотизм.

(Докінчення на стор. 3-тій)

ОЛЕКСИЙ АНДРІЄНКО.

ДРЕЗДЕН „СОВЄТСЬКИЙ"

(Будні советської окупації)

4)

Під той лиховісний наказ — „добивай у барлозі" — потрапив і славетний історичний пам'ятник Саксонії — замок Пільніц-шльос. Міститься він на острові серед озера, оточений навколо тихою водою, на всіх чотирьох своїх кутах має надбудови — ніби вартові будки-вежі. В замку містився заповідник-розплідник диких свиней, качок, лебедів та іншої всякої дичі. В середині замок був пишно обставлений. Всі стіни й меблі оббито дорогою шкірою. Тут стояла історична карета, в якій один із королів Альбертинського роду їздив колись до Варшави. Вісім кімнат замку містили величезну, світової слави бібліотеку з великою кількістю вартісних томів книжок та всяких цінних рукописів. Там же в замку був і розкішно обставлений костел, де молились королі з своїми родинами та придворцями.

В наслідок недовгочасного господарювання советського війська, шкіру в замку геть чисто з усіх стін найварварськішим способом поздирано. Вояки міняли шкіру на горілку, відсилали пакунками на „родіну". Свиней усіх перестріляли на закуски, історичної ваги і високої мистецької вартости портрети, картини, килими — просто понищили, поплюндрували, варячи в кімнатах замку їжу. Пам'ятну історичну королівську карету спустили, в супроводі бравурного реготу та дубових, азіятських дотепів, догори колесами в ріку. По обдертих стінах замку позалишали бойові написи:

— „Громи капиталистов!".

— „Бей врага без милосердия!"

— „Здесь бил русский Иван, 5.IV.1945 года" і т. д. і т. п.

А далі — рясноста неудобовимовлюваних, нецензурних, клозентого характеру, брудних написів — із багатого вантажу розбещеного червоного дикуна і тварини.

На курорті Вайсен-гірш був високої марки нічний ресторан — танці під фонтаном — Роберта Бартша. Мав чудово обставлені залі, до яких дозволялося входити тільки вишукано одягненим, зокрема — чоловіки завжди мусіли бути лише в чорних фраках.

Потрапив під чинність славетного сталінового наказу і цей притулок відпочинку. З того ресторану совєти зробили... гаражі для своїх — навіть не легкових, а просто вантажних — машин. Власникові ресторану з жінкою дозволено було тимчасово залишитись мешкати в одній маленькій кімнатці при ресторані.

Як відомо, вся большевицька пропаганда безнастанно вбиває в голови і своєму, приголомшеному режімом, населенню, і намагається протиснутися й до свідомости мільйонів поза залізною завісою, що все нещастя в світі — від „зогнилого капіталізму", а робітнича кляса в капіталістичних країнах нещадно експлуатована, обдерта й напівголодна, взагалі „бідний робочий люд".

Та коли прийшов червоноармієць із такою свідомістю, вбитою йому в голову багаторічною комуністичною пропагандою, до німецького робітничого центру, він, зрештою, не міг знайти серед маси населення Дрездену ані одного „бідного" за його уявою робітника. Зустрічаючи вишукано одягненого, добре вгодованого, поважного з вигляду, звичайного німецького пролетара, такий червоний вояк питав:

— Ви хто?

— Робітник. Кондуктор залізниці (наприклад).

— Брось, батя, заливать — капиталист ти первого ранга...

Не міг, сердешний, знайти серед дрезденського населення нічого подібного, що бодай здалека нагадувало б йому звичайну постать робітника советського.

На грабіжі й насильства ніхто з владущої советської сили не звертав найменшої уваги. З часом, правда, приїхали й до Дрездену так звані большевицькі „блюстители порядка", або, як їх саркастично звали червоноармійці — „герої Куйбишева",*) або ще — „6-й Украинский фронт". Досить було звичайному червоноармійцеві зустрінути десь у військовій уніформі енкаведиста, як він глумливо питав такого зустрінутого (звичайно, за умови, що він не ризикує негайно потрапити в пазурі військового НКВД, отже, більше — наодинці):

— Ти що, братішка, з 6-го Украинського фронту?

Складалися частини цих „блюстителів порядку" переважно з НКВД, поліції та всякої іншої людської наволочі. Керівники цих загонів хотіли були навести якийсь лад, утихомирити грабіжницьку стихію, вони провадили окремі арешти окремих грабіжників, але з того нічого не вийшло. Все нестримно котилось до свого логічного кінця, психологічно підпорядковане недвозначному змістові наказу самого Сталіна — „добивай ворога в його власному барлозі".

Не помогли й звертання німецьких комуністичних організацій до керівників окремих військових червоноармійських частин із благанням припинити дикий розгул переможної военщини, знущання її над беззахисним населенням. У таких випадках делегатові якогось німецького комуністичного осередку ставилось запитання:

— Ти что, коммунист?

— Так, я комуніст, ось документи, ось мій партквиток...

— Брось, батя, а раньше где ти бил?!

І на тому все й кінчалося.

Пікки й Ґротеволі, відсиджуючись у Москві під прикриттям „Товариства культзв'язку СССР з Німеччиною", анічогісінько не робили, щоб бодай якось зарадити тому стихійному лихові.

(Дальше буде)..

*) Як відомо, під загрозою німецької навали на Москву, вся комуністична советська влада, на чолі з урядом і самим „дорогим і любимим" заздалегідь накивали з Москви п'ятами, перебравшись до міста Куйбишева. Звідси й те уїдливе прізвище — „герої Куйбишева".

Бандурист Іван Яковлевич Кутянський

Дня 3 січня 1941 р. помер у Києві артист - бандурист Іван Яковлевич Кутянський, про якого годилось би згадати добрим словом.

Родився 21 серпня 1883 р. у бідній селянській хаті в селі Цівківцях, Довжецького району Камянецьподільської губернії. Спершу працював як батрак, а потім попав на службу до губернатора. Переїхавши до Києва попав у кола революційно-націоналістичної молоді. Тут поширив свою освіту, тут і попав йому в руки „Кобзар" Т. Шевченка, що відіграв рішальну ролю в формуванні його національної свідомости. Згодом, маючи гарний ліричний барітон, вступив до театру Миколи Садовського.

Палко й вірно любив І. Я. Кутянський українську сцену і своє рідне село, яке ніяк не міг забути і куди бажав цілим серцем понести театральну культуру. Він виступав теж в театрах Саксаганського та Колісниченка, в цьому останньому разом зі своєю дружиною, Тетяною Кузимінічною, талановитою акторкою.

Перша світова війна закинула його аж до Владивостоку, де наладнав зараз звязок з українською громадою і де створив Драматичний Кружок. Як вибухла революція зараз вернув на Україну, до свого рідного села.

В 1919 році був знов у трупі М. Садовського в Камянці Подільськім, вже як добрий артист і співак. Тоді були в Садовського такі знамениті артистичні сили, як Поляків, Литвиненко - Вольгемут, Борисоглібська та багато інших. Коли М. Садовський збирався їхати до Львова, І. Я. Кутянський вернув знов на село. Тут переконав селян, щоб не нищити поміщицького будинку, а перемінити його на театр, школу та бібліотеку. Селяни послухали розумної ради, але робота йшла вже тяжко, бо зачався червоний терор, якого жертвою падали всюди найкращі сини України, що загинули мученичою смертю. Були це часи штучного голоду, коли вимирали цілі села, коли треба було весь час ходити біля хворих і рятувати людське життя. Десять років побуту І. Я. Кутянського на селі відзначились високим культурним підйомом села, особливо молоді. Не диво, що називали його „нашим батьком" та відпроваджували цілим селом, коли його покидав і виїжджав до Києва, щоби позбутись в центрі переслідувань, яких зачав зазнавати від влади щораз частіше.

В Києві поступив І. Я. Кутянський в Державну Капелю Бандуристів. Там дружив він з бандуристом Кочугурою, композитором Короcташем та Цибульським. Всі вони впали жертвами большевицько - сталінського терору. Страшенно вплинули на Кутянського жахливі роки 1931-33, коли то Сталіном спричинений голод забирав мільйони жертв в Україні, коли то варили з голоду померлих дітей, щоб годувати тих, що ще не встигли померти. І. Я. Кутянський врятував себе і родину від голоду, бо ще мав золоті перстені і золотий хрестик доньки. Треба було це віддати за харчі.

В 1934 р., коли Україна дещо відітхнула по страшній голодовій трагедії, І. Я. Кутянський зорганізував маленьку Капелю Бандуристів (квартет), з якою їздив по українських селах. До програми належала теж „Доповідь", а це „Про походження Кобзи-Бандури на Україні". Ця доповідь давала змогу розповідати про славне минуле українського народу та його боротьбу з гнобителями і ту ролю, яку відгравали кобзарі-пропагандисти, що організували повстання і т. п. Цю доповідь, на яку енкаведисти звернули згодом пильну увагу, ратовано тим, що при кінці виголошувано: „А осьь тепер, під сталінським сонцем, ми всі вільні". Воно тоді так було, що чим сильніще хто кричав про ту свободу, то на тим більшу брехню це виглядало й звичайно в таких випадках чути було, як тут то там хтось хихикнув. Так їздив І. Я. Кутянський сім років з цею Капелею, підтримуючи, як справжній носій культурної розваги: мораль українського села. Енкаведисти раз-у-раз провірювали склад цеї Капелі, як і програму. Заборонили, наприклад, співати такі пісні: „Ой горе тій чайці, чаєчці небозі", „Ой у полі жито копитами збито", „Ой Морозе Морозеньку", „Дума про козака Голоту". Взагалі заборонили усе, що носило український національний характер і могло наводити „крамольні думки". В 1939 році арештували енкаведисти бандуриста Цибульського, бо відмовився співати Пісню про Сталіна. Просидів 8 місяців у тюрмі. Викликаний на допит І. Я. Кутянський заявив, що Цибульський має поганий слух і йому вже тяжко вивчити нову пісню. Щойно тоді випустили Цибульського на волю. Сам І. Я. Кутянський дуже стеріг себе, щоб його на чім не зловили. Казав, що наше завдання нести в село українську культуру, українську пісню, це Евшан-зілля, що розбудить приспані душі, а село вже зачало засмічуватись с о в є т ч и н о ю. Бандити, казав І. Я. Кутянський не вікуватимуть на Україні. Ще по новому зазвенить Бандура про нових героїв України, що принесуть їй волю. Такими словами промовляв І. Я. Кутянський до своїх найближчих. В 1940 році прибув він до Києва і захорів на григу. Його примусово госпіталізували як „тифозника" і там у шпиталі він помер 3 січня 1941. Поховали його на Лукіянівському кладбищі. Два місяці по його смерти арештували Цибульського та Короcташа та по якімсь часі розстріляли.

ЩО ПИШУТЬ?

ПОЧИНАЮТЬ РОЗУМІТИ ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ.

(З листу від земляка з табору в Німеччині до родини в стейті Ню Йорк).

..Коли ми виїхали з рідної землі до західних країн, знайшлися в Америці такі українці, що обкидали нас брудними лайками за те, що ми втікали з України. Вони не хотіли розуміти нашої трагедії, що ми втікали тільки перед наїзником, який завзявся винищити наш нарід і ми рятували тільки своє життя. Так само західні союзники в Европі поводилися з нами, як зі зрадниками і масово вивозили нас під Совети. Це була причина, чому сотки людей поповняли самогубство, щоб тільки не попасти в ярмо ворога.

Тепер ці часи вже минули. Західний світ починає розуміти наше положення. Вже всі розуміють, що це таке большевизм і що це таке бажання втечи з большевицького пекла. Навіть з Америки вже менше докорів на нашу адресу.

Минає 5 років, як я покинув рідну хату і від тоді не маю жадної вістки про родину. Не знаю, що з ними діється, чи вони живуть, чи погинули. Крім того самота дається добре відчувати. Інші люди мають когось з родини при собі на скитальщині, деякі мають родину в Америці, а я самий, як палець. Тим то Ваші листи для мене це велика розрада. Головно, коли прийдуть свята, коли інші посхідають з родиною до Св. Вечері, то мені серце пукає з жалю, що я самий. Така туга це теж трагедія неодного скитальника.

СКУПІ ВІСТІ З ТЕРНОПІЛЬЩИНИ.

З листа скитальця в Европі).

...Щойно через Америку довідуюся, що вашу доньку мали вивезти. З тим вивоженням буває так: Коли ви пишете листи до рідні, то там совєтська влада нотує не тільки сам факт присилання листів з закордону, але теж і їх зміст Влада тримає в реєстрі такі родини, що мають своякiв закордоном. Хто дістане листа, він уже призначений на заслання, і тільки треба виждати якийсь час, щоб це сталося. З Тернопільщини повивозили цілі села. Коли починають вивозити, то повстає такий плач і крик, наче б хто людей мордував. Не диво, бо вивіз є те саме, що повільна смерть.

Не знати, на що їм потрібна така поведінка: Заки вивезуть людей, влада дає їм підписати заяву, що вони добровільно виїздять. Люди часто навіть не знають, що підписують. Коли в початках війни вивозили людей, то батьки гинули в возах підчас морозів, а енкаведисти гнали босих і напів голих дітей пішком до підводи. Хто хотів дітям помогти, то пробував на возі стелити солому під ноги дітей, щоб їх захоронити. Большевики то майстри у вивоженні людей з України на Сибір...

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЗА ПОЛІПШЕННЯ В ХЛІБОРОБСТВІ.—Герві С. Файерстон мол. (зправа), президент відомої фабрики автомобілевих опон в Акрон, Огайо, передає через французького консула подяку за нагороду, яку дістав від французького уряду за різні поліпшення в хліборобській продукції, що тепер приймились у цілому світі. Нагорода: Хрест Лицаря Почесного Легіону.

Федеральні суди на сторожі громадянських справ

Хоч 80-тий конгрес не перевів ні одного з законів на охорону громадянських прав, предложених президентом Труманом, проте минулий рік позначився деякими успіхами в справі охорони прав так званих меншин в цій країні. Ці успіхи — головно через федеральні суди — відзначено в недавно виданім річнику Юнії Американських Громадянських Свобід. Як вказано в тім річнику, федеральні суди мають власну програму в тій ділянці. Основа цеї програми — конституційні гарантії традиційних американських свобід та існуючі закони про громадянські права, які програма президента Трумана старається поширити й зміцнити.

Одно з найбільш важних судових рішень торкалося справи, в якій зачеплено право американця жити там де він хоче. Найвищий Суд розглядав справу легальности обмежуючих догод у випадках приватної власности. Такі догоди накладають обмеження, зогляду на расу чи віру, чи кольор шкіри, на осіб, які наймають або купують помешкання чи доми. Такі обмеження часто можно здибати в контрактових точках, складених домовласниками. Подібні обмеження направлені головно проти нігрів, але в останніх часах вживаються вони також і проти інших груп — проти жидів, людей з Південної Америки, хінців, індіянів, японців, греків, вірменів, асирійців, филипинців, корейців, арабів, етіопців, мексиканців, гавайців, порториканців і взагалі проти всіх, хто не належить до „кавказької" раси. Ці обмеження друкуються в контрактах звичайно дрібним друком на самім кінці і їх можна легко не завважити.

Рішенням 6 проти 0 (троє з девяти суддів Найвищого Суду стрималися від голосовання) Найвищий Суд заявив, що дотримування обмежених догод не може бути примусовим. Цим рішенням спинено дальші судові процеси про виселення нігрів, жидів, американських японців, які незаконно зайняли помешкання, що підпадає під такі обмежуючі догоди. Рішення Найвищого Суду, звичайно, не обмежує права приватної особи відмовитися від продажу або винайму свого дому чи помешкання ніграм, жидам, чи американським японцям. Воно тільки вказує, що така відмова є запереченням духу американської Конституції. Розглянемо кілька випадків. Наприклад, в стейті Мериленд, минулого року, деякі сусіди вимагали від одної християнки, аби вона вигнала зі свого дому свого чоловіка жида і троє маленьких дітей. В Огайо суд наказав одному нігерському священикові покинути свою парафію тому, що то була „обмежена" дільниця. Американці, які визнають демократію не тільки теоретично, але і на практиці, тішаться з рішення Найвищого Суду про те, що дотримування таких обмежуючих догод не є примусовим.

Судові рішення підтримали демократичну практику і в інших випадках, коли американським громадянам відмовлено права голосу зогляду на їх расове походження. Наприклад, був випадок коли Найвищий Суд відмовився переглянути рішення нижчого суду про те, що нігри мають право голосувати в „правиборах білих" Демократичної партії в Савт Каролайні. Здається на цьому скінчилися спроби південних демократів обійти рішення нижчого суду в справі участи нігрів в „праймери".

Іншими судовими рішеннями поширено право голосу також на нащадків перших американців — на індіянів — в південно-західних стейтах — в Ню Мексико та в Аризоні, останні два стейти де індіяни не могли голосувати. Останні президентські вибори були першими, в яких всі індіяни мали право брати участь.

За минулий рік федеральні і стейтові суди винесли прихильні рішення в багатьох інших випадках, що торкалися громадянських прав р і з н и х груп населення. Нижчі федеральні суди унеправнили зречення в часі війни, американського громадянства поверх 5,500 американцями японського роду на тій основі, що ці зречення робилися під примусом в концентраційних таборах. Рішенням нижчого суду скінчено відокремлення мексиканських дітей в народних школах в Тексасі. Це зроблено за прикладом подібного рішення рік перед тим в Каліфорнії.

Правда, не у всіх випадках, що торкалися громадянських прав, суди виносили прихильні рішення, але за період часу, охоплений річним звітом Юнії Американських Г р о мадянських Свобід, переважали прихильні. Щодо Найвищого Суду — головна опора наших традиційних прав — більшість завше висловлювалися за підтримкою або поширенням тих прав. Тільки відмову Найвищого Суду переглядати справи, що були в нижчих судах, можна було би вважати за неприхильне рішення.

Загальна Рада.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРІДЖПОРТ, КОНН.

З ювилею на сироти.

Добрі діти громадян Василя і Марії Велиток приготовили гостину з нагоди 40-літного ювилею подружжя родичів. Прибув і о. Борса з Ню Гейвен, що причинився дуже багато до поваги і веселости. Ювилятів привитано віршом і хлібом і сіллю, як ввійшли на салю, а о. Борса поблагословив та висловив побажання. По вечері одночасельни і куми не могли наговоритись, і це не маловажна справа, бо громада розбита і люди не сходяться. З цеї нагоди зібрано $41.05 на сироти і вислано до Комітету в Филаделфії. Збірку перевели А. Глива і А. Чернявська.

Жертвували: Василь і Марія Велиток $5; по $2: І. Мандрона, М. Савіцька; по $1: А. Глива, А Бих Шемберкова, А. Чернявська, А. Гошовська, А. Пашкевич, А. Бойко, А. Кучма, Е. Кучма, М. Галькевич, М. Мандрона, М. Даценко, С. Манрона, М. Нилак, П. Велиток, І. Шемберко, І. Новак, Г. Глива, Д. Постоловський, П. Слівінський, К. Пущинська, П. Литвин, К. Гарбій, В. Ксенів, В. Мод, В. Руан, Ф. Федорізо, П. Пилипюнок, Т. Красіцька, В. Ігринович. Решта дрібними.

Гість.

ГОРТІ ВИЇЖДЖАЄ З НІМЕЧЧИНИ.

Вайлгайм, Німеччина, 17-го грудня. — Тут проживав колишній регент Мадярщини, адмірал Горті, що під час війни був інтернований німцями і там таки залишився після війни, як владу в його країні захопили комуністи. Завтра разом з жінкою він виїжджає до Аргентини.

ТИМЧАСОВИЙ УРЯД В ГВАТЕМАЛІ.

Сан Сальвадор, столиця Гватемалі. — Звичайна революційна рада („хунта") перебрала на себе владу після прогнання президента Кастра. Провідником хунти став полковник Мануель Ісус Кордоба. Він заявляє, що уряд збереже всі вольності громадян.

Українська політична еміграція 18-го століття

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Візьмім до рук такий знаменитий документ авторства самого гетьмана на вигнанні під заголовком: „Вивід Прав України", або його майстерські інструкції для французького посла в Царгороді, переслані своїм сином Григором 1729, як він, французький посол, мав переконувати турецький уряд про його животний інтерес в створенню самостійної України, то наберемо великої пошани для українських патріотів з-перед більше як двіста літ, що добре боронили прав України, може й краще як теперішнє покоління.

Гетьман Пилип Орлик використовує міжнародну конференцію в Суасон, щоб там видвигнути українську справу та нею виконувати пресію на Росію і приневолити її йти на компроміси.

Конфлікт поміж Росією та Туреччиною у звязку з вибором нового короля в Польщі (1733) пустив в рух усі творчі сили Мазепинців, не знеможених понад двадцять роками вигнання, щоб новий конфлікт зробити зачінною точкою для генерального наступу ворогів Росії на царську імперію через Україну.

Коли візьмемо ще під увагу що Мазепинці стараються вже тоді вести основну інформативну службу про Україну, шукаючи контакту з впливовими письменниками як Вольтером, з дуже впливовими тоді езуїтами зодного боку, а рівночасно шукаючи звязків з французькою масонерією, то будемо мати доказ, що двіста літ перед нами жила генерація українців на чужині, що не тільки, так само щиро вілювала по українськи як ми, але розвивала розуму та доцільну оборону України аж до останніх днів свого життя, не гірше, а може й краще як нинішнє живуче покоління політичної еміграції.

Гетьман Пилип Орлик помер таки на вигнанню (1742), полишаючи провід української політичної еміграції людині другої генерації, свому талановитому синові Григорові Орликові, індивідуальности незвичайно інтересній та визначній але про це іншим разом.

ОСТАННЯ НАГОДА НАБУТИ КАЛЕНДАР У.Н.СОЮЗУ НА 1949 РІК

Минулого тижня Адміністрація „Свободи" почала розсилку Ювілейного Календаря-Альманаха Українського Народного Союзу на 1949 рік. В найближчих днях розсилка замовлених Календарів буде закінчена. При цьому звертається увагу, що незамовлених календарів залишається тільки дуже мала кількість і тому хто хотів би ще набути цю вартісну книгу, повинен поспішитися зі замовленням. Календар надрукований на високоякісному папері, має двокольорову окладинку та на 224 сторінках містить велику кількість оригінального і різноманітного інформативного матеріялу. Ціна Календаря — один долар разом з пересилкою.

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ. (ЗА МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ 1948

Филаделфія, Па. — Збірка з віча ЗУАДКомітету дн. 3. X. 1948. Зложили: по $5: д-р В. Галан, Пелагія Гришко, Йосиф Данілович; по 2: О. Штогрин, Д. Слобода; по 1: Р. Карбівник, Д. Кобильник, А. Мельник, М. Волошанський, І. Паращак, М. Кончак, К. Гендей, Т. Костик, О. Леськів, П. Василюк, Вишиваний, Ткач, В. Котурлаш, І. Шегда, Ф. Лотоцький, В. Дуперд'як, Данківський, Е. Хомічок, М. Бурий, А. Гороховський, Вишиванюк, Т. Кошіль, Н. Андрусів; дрібними $2.05. Разом $44.05. Ігнат Хромчак $100; Від. 375 УНС 10; по 5: М. Омелян, І. Банах, П. Савчинський.

Арнольд, Па. — Марія Леміцька $40; З ювилею п. Михайла і Марти Каршневичів зложили; по $5: Кашневич, Лука Пельц; по 3: П. і А. Вислоцькі, Д. і А. Буряк; по 2: Сіняська; по 1: М. Романчак, Л. Леміцька, Пельчар, І. Каршневич, К. Мон, Грабцьо, М. Пельц, В. Бряк, К. Пельчар, Артман, С. Дмитрів, Т. Пельц, Д. Пельц, решта дрібними. С. Дмитрів $10, М. Швець 5, І. Лобур 10, І. Комінко 5.

Честер, Па. — Марія Пастушок $25.

Дженставн, Па. — І. Куля $5.

Галідейсбург, Па. — А. Мельник $5.

Карнегі, Па. — А. Крупа $5.

Едрі, Па. — М. Бутекоф $5.

Ню Йорк, Н. Й. — П. Стасюк $100; В. Пуйда 10, І. Зарицька 5, М. Пасічник 5; Укр. Допом. Комітет Бібрка, збірка з похорону Анастазії Шура $22.10; ЗУАДКомітет — збірка з віча 17. X. 1948 $142.

Лонг Айленд, Н. Й. — П. Ленчук $4.

Ланкестер, Н. Й. — Тов. Св. Василія, від. 87 УНС $51.

Рочестер, Н. Й. — Місцевий Укр. Допом. Комітет $200, Р. Шмідт 10, В. Стоков 5.

Бруклин, Н. Й.: Л. Миронік $5.

Амстердам, Н. Й.: По $5: С. Гнатківський, П. Дворянин і Марія Вовнянка.

Ричфілд Спрингс, Н. Й.: Симон Пронко $5.

Линдгерст, Н. Дж.: Петро Барблок $10.

Манвіл, Н. Дж.: А. Шегера $10.

Юніон, Н. Дж.: Марія Нечепір $10.

Нюарк, Н. Дж.: По $1: Катерина Тилька, п-ні В. Пони, п-ні С. Мандак і В. Пархук.

Джерзі Сіті, Н. Дж.: По $25: д-р Л. Мишуга і Дм. Галичин на „Фонд Червоної Калини", Марія Опіят Фріц $5.

Рарітан, Н. Дж.: І. Причко $5.

Гарфілд, Н. Дж.: І. Бойко $5.

Елізабет, Н. Дж.: Йосиф Буката $10.

Трентон, Н. Дж.: Михайло Бородай $15.

Петерсон, Н. Дж.: Микола Федин $10.

Випані, Н. Дж.: Фр. Гуф $5.

Шікаґо, Ілл.: Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 216 УНС, з 30-річного ювілею свого існування $50; зложили: Сестр. від себе $11.50; по $5: Д. М. Сімеонович, К. Шемердяк, А. Заготинець; по $2: В. Заготинець, П. Шаваля, П. Романюк, П. Круль; по $1: В. Міськевич, О. Міськевич, А. Грабінська, Т. Парейчук, А. Паліска, М. Співак, М. Семчишин, О. Станькевич, А. Стефанюк, В. Тимуш, П. Мацах, К. Білик, Р. Білик, Т. Лагода, О. Гавришків, А. Олещук; решта дрібними. — Стефан Хомко $10, Г. Сенів $5.

Медісон, Ілл.: Гр. Коробій $5.

Джолієт, Ілл.: О. Кочан $10.

Клівленд, О.: Микола Бусько $10.

Кентон, О.: Скубяк $10.

Джірард, О.: Іван Кравець $5.

Ню Брітен, Конн.: А. Савка $5.

Тамистон, Конн.: Громада зібрала з весілля $16.50.

Мавнд, Мінн.: Т. Квасний $5.

Матапан, Масс.: Збірка з весілля п-тва Володимира і Ксені Ярош $50.

Дунді, Міш.: С. Співак $5.

Дітройт, Міш.: По $5: А. Бойко і В. Кравець.

Брусес Кросінг, Міш.: Ю. Попко $5.

Вилмингтон, Дел.: По $5: Марія Мальговська і Марія Макник.

Вунсакет, Р. Ай.: Сестр. Преч. Діви Марії з нагоди 40-річного ювілею $20.

Кілдер, Н. Дак.: Українська правосл. церква зі свята Покрови Пресв. Богородиці $33.20 Зложили: Гр. Бурін $5; по $2: о. А. Кість, В. Кузьма, М. Куліш, О. Лазоренко, В. Мельник, П. Сергієнко, Харитина Сергієнко, Текля Туз, М. Харченко; по $1: І. Хрущ, А. Гориненко, Н. Павленко, Ю. Пасічник, М. Романишин, Е. Сірошан, Славяненко, А. Скаченко, І. Скоропій; решта дрібними.

Канада: О. В. Івашко на Пластовий Фонд $50. По $3: Катерина Лацик, І. Бойчук, В. Махних. По $2: п-ні Сиска, п-ні Савчин, Г. Тумчи, Н. Николишин, Г. Хомета, Анна Кулич, Анна Чуйко, М. Терлецький, М. Крембець, Н. Заяць, Т. Коляр, П. Крациля, Р. Кузьма, Г. Сеньків, М. Фуке, М. Пелім, Й. Баран, С. Серединський, п-ні М. Лех, Ф. Ясновський, Н. Дашкевич, Н. Панчук, п-і М. Джоншевич, М. Голубець, Катерина Гатлан, В. Навроцький, В. Бурко, Катерина Лацик, п-і В. Пуги, Гр. Ройко. Ебел Компани Балтімор $1.50.

По $1 зложили: Н. Н., Н. Винник, М. Осінчук, Бучак, Ксеня Єшоф, С. Харітан, І. Мосляк, М. Люзнак, Т. Голубенький, С. Жигайло, Кат. Сарновська, В. Довгань, Гут, Г. Гаргай, Марія Радзевич, І. Сидор, С. Католя, Марія Махно, П. Мітулівський, В. Шабатура, Н. Н., о. В. Боровський, Марія Івашків, М. Маріяк, Т. Кірілов, М. Федорів, М. Пасічник, С. Кордяк, Д. Коростинський, Ф. Лесів, Марія Киц, В. Матковський, укр. гр.-катол. церква в Мікіз Ракс, Па., Марія Хомин, М. Борух, Г. Солян, Ф. Ясновський, О. Кочан, М. Бабій, Т. Кольмец, П. Пилипов, Н. Н., Б. Свірський, Н. Процьків, М. Гаврильців, П. Лючків, Т. Танчак, С. Горнат, Д. Бортник, К. Ших, І. Міхел, П. Зубринський, С. Микита, І. Рогач, Гелен Глабік, Г. Басюк, Л. Сенчишак, П. Питяк, Т. Скоробогатий, С. Сенів, В. Бурак, М. Патерсон, М. Галиш, І. Вісочанський, Г. Пилипов, Корейовський, І. Минюк, Н. Н., Т. Белоус, Т. Ковалик, Н. Н., Т. Голубецький, Я. Тарнавський, П. Остапчук, К. Гнатків, М. Мальковський, Ірина Гординська, Т. Филипс, П. Спіляр, А. Похмурський, Ф. Филинг, М. Бабій, Н. Олійник, М. Диякевич, П. Ропіцький, В. Коцюбій, В. Коцюбій, К. Ших, Д. Бортник, Н. Піндовський, Л. Дологунін, Анна Елкоф, П. Демкович, І. Івасюк, М. Столяр, І. Пастух, Ст. Мамрич, Балабан, Анна Кулич, Ева Репак, Іц Мічон, Василина Хабаба, о. В. Возняк, М. Ратушний, Б. Свірський, М. Яблонський, В. Яремчук, П. Іванчук, Т. Лузьов, Ф. Ясновський, Г. Тарновський, Г. Кеба, Т. Лукачин, С. Гнатківський, Катерина Лазар, А. Никун, С. Гординський, А. Захарчук, І. Децик, В. Андрушин, Я. Панчишин, У. Н. Дім, Й. Кузнік, Ф. М. Качмак, о. Б. Іжак, В. Терентяк, Марія Кожушко, Я. Тарнавський.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Враження з вистави „Перехитрили".

В половині місяця листопада б. р. відограно в Дітройт оперету Кропивницького „Перехитрили" і як було заповіджено, наша громада добре забавилась, бо вистава вийшла надсподівано добре. Коли пишу, що вистава вийшла надсподівано добре, маю на думці усі ті трудноші, які ставали на перешкоді з різних причин до такої міри, що були моменти, коли здавалось, що справа цілої вистави далі не піде. Проби не клеїлись, то знов не було місця на проби і тому подібні клопоти. Треба тільки завдячувати нашій режисерці, яка все потішалась, що „якось воно буде". Вкінці вдалось усі трудноші побороти і пильні старання увінчались успіхом, бо не тільки вистава вийшла добре, але теж прибуло досить грошей на добродійні цілі.

Перед вели у добрій грі Дмитро Атаманець в ролі Кукси і Ілія Косіковський в ролі Дранка. Атаманець, повільний та певний себе і цілої ситуації, створив знаменитий тип хитрого скупаря, якому руки дрожать над кожним гривенником.

Косіковський зачеркнув яскраво характер прудкий, замашистий, хвилинами настирливий мов „у вічі тобі штрика". При добрій характеризації, оба вони викликали потішні моменти, за що збирали заслужені оплески, а вершком були їх знаменито виспівані дуети.

Дві молоді пари Степан Луцький в ролі Антона і Надія Віхар в ролі Оришки, а дальше Доня Демрей в ролі Горпини і Михайло Гузеляк в ролі Василя, надавали цілій штуці живучості, радості та краси. Доня Демрей в ролі збиточної дівчини показалась дуже добро, а за свій сольоспів „Ой пішла б я на музики" дістала правдиву овацію. Надія Віхар як Оришка була дуже ніжна і гарно співала. Степан Луцький — Антін — поводився сміливо, грав добре, а ще краще співав. Михайло Гузеляк на пробах дуже журився і одного разу таки почав нарікати: „І як я попав в такий — „генг"?! Я ж не зможу відограти свою ролю так, як вони всі!" Одначе його пильні старання не пішли на марне, бо теж добре грав і дорівняв усім. Вповні урядовою особою в ролі писаря був п. Павло Дуда і хоч це роля невелика, та зате важна у проблемі цілої штуки, і п. Дуда відограв цю ролю дуже добре. Казимир Олещук в ролі Ничипора був би краще вийшов, коли б не те, що за тихо говорив. Авдиторія велика, сцена простора і його голос губився.

До успіху цілої вистави причинилась безсумнівно п-ні Марія Сливинська, яка співакам акомпаніювала на піяні, знаючи цю оперету ще з краю, давала знамениту піддержку усім співакам. З вдячністю додаємо теж, що п-ні Ю. М. Шустакевич, яка була режисеркою цієї оперети і доложила усіх старань, щоб вистава вийшла успішно.

Отсих кілька слів хай будуть щирим признанням і сердечною подякою усім учасникам в цій виставі за їх труд і добру волю. Жалко тільки, що цю оперету ставлено, так би мовити, принагідно, от так, щоб наші товариства зібрали гроша до товариської каси. Режисерка справді дібрала добрі сили, але це були люди, які мають в першу чергу зобовязання у своїх організаціях, тому їх участь була дуже утруднена. Коли б однак ці люди оснували драматичний кружок та давали вистави постійно і грали для самої штуки, а не принагідно для товариської каси, тоді, очевидно, можна було б надіятись гарних результатів.

Про такий драматичний кружок повинен подбати заряд Українського Народного Дому. Маємо чудову авдиторію, вигідну сцену, модерне освітлення сцени, що аж просяться на таку культурну працю. Тому жалко, що такого гуртка при Народньому Домі ще досі немає. Молоді нашої повно і така праця привязала б її до своєї громади. Треба тільки, щоб Народній Дім про це подбав.

Слід додати, що перед самою виставою, п-ні Шустакевич промовила до гостей у справі помочі українським студентам в Европі та при цім роздала сотку студентських „шерів", кожен в ціні 50 ц. Продажю шерів цього вечера занялись пані: Юльця Войтович, Мирослава Керилюківна, Марія Градовська, Катерина Ігнатюкова і Анна Наконечна та випродали усі ці шери, зібравши таким чином 50 долярів, які вислано до Товариства Самопомочі в Ню Йорку, яке займається помочю українським студентам на скитальщині. Воно розіслало листи по різних товариствах за збіркою фондів для наших потребуючих студентів і такі листи вже наспіли теж до нас до Дітройт.

Вкінці додам, що виставу „Перехитрили" ставили два жіночі товариства а саме: Товариство ім. Лесі Українки 37 від. СУА і Український Золотий Хрест, від. 14, які напевно вдячні шановному громадянству за гарне попертя.

Громадянин.

БРУКЛИН (Савт), Н. Й.

Пост Катол. Ветеранів за будову У. Н. Дому.

У неділю, 24. жовтня, відбулося в нас рідке свято, а це інсталяція нового уряду в місцевім пості Католицьких Ветеранів українського роду. Є це пост ч. 665, ім. Св. О. Николая.

Хто досі не був на такій інсталяції, того мусів здивувати загадочний обряд, злучений з таким святом. Тому, що це організація ветеранів, вона зберігає в собі військову карність і дисципліну. А тому, що це католицький пост, він оснований на строгих релігійних засадах, які походять ще з первісних часів християнства.

На свято прибув повітовий командант Катол. Ветеранів, Мр. Тамес Куіте. Він відобрав короткі звіти уступаючого команданта й екзекутиви, почім капелян о. д-р Д. Гулин провів молитву. Потім почалася церемонія перебирання обовязків нововибраними урядниками, при чім кожний складав ритуалом приписану присягу сповняти свої обовязки і згадував про ці обовязки. Все те відбувалося при запалених свічках, а по середині столу на столі хрест. На приявних членах української громади з Савт Бруклина це робило величезне враження.

Коли новоіменований командант посту, Василь Музика, перебрав свій уряд, він виголосив промову, у якій привітав членів посту і візвав їх до поширення праці на всю громаду. При цім він згадав, що на Савт Бруклині нема ще українського осередка громадської праці, яким повинен бути Український Народний Дім. Він візвав членів посту, щоб піднялися важного діла і довели до його здійснення при допомозі старшого громадянства.

Після покінчення церемонії відбулася перекуска для членів і гостей, яка сплела усіх у одну родину. Все те відбулося в церковній залі після Служби Божої, що зібраним додало поважного настрою.

Василь Мисик.

В РУМУНІЇ ЗАСУДИЛИ 40 „ВОРОГІВ НАРОДУ"

Букарешт, 17 грудня. Румунський військовий суд проголосив вчора вирок на 40 обвинувачених, засуджуючи їх на кару тюрми від вісім місяців до 25 років. Усіх обвинувачувано в протидержавній діяльності. Між засудженими є багато високих військових офіцерів та визначних діячів.

РОСЛ ПРИБУВ ДО АТЕН

Атени, Греція, 16 грудня. (АП)—До столиці Греції вчора прибув літаком секретар Американської Армії, Кеннет С. Росл. Ціллю його приїзду є бажання одержати безпосередні інформації про грецьку боротьбу проти комуністичної загрози.

ЧИ ВИ ВЖЕ ВПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗУ? КОЛИ НІ, ВПИШІТЬ СЕЙЧАС!

ТАРЗАН, ч. 1994. Символ популярности.

Коли Гомбу, викинений з череди засівся на окраїнах поляни Тарзан увійшов з другого боку.

Джена зіскочила із звисаючої галузі й побігла на зустріч свого чоловіка.

Коли Тарзан пізнав свого давнього друга Тантора ціла череда зійшлася на щасливу зустріч подругів.

Одначе заздрісний Гомбу, який здалека приглядався тому, зрозумів, що тайна популярности серед череди полягає в тому, щоб дістати Джену.